

★ ★ ★ ★ ★
**HOTELL
LAIBAGA**

Halbpension mit Leiche, 2018

mõrvakomöödia kahes vaatuses

Esietendus 7. märtsil 2020 Endla Teatri Suures saalis

autor
KAHEKSA

tõlkija
ANNE-LY SOVA

lavastaja
ENN KEERD

kunstnik
LIINA UNT

valguskunstnik
MARGUS VAIGUR

muusikaline kujundaja
FELIKS KÜTT

etenduse juht
ASTRID KIVILA

valgusmeister
KASPER JÜRIMÄE

helimeister
SIIM ROHTVÄLI

kostümeerija
KAIRI ÕISMA

vastutav grimeerija
KARINA SAUVÄLI

vastutav lavameister
JANEK LIPPONEN

osades

Dr. Silke Hufenreuther
KADRI RÄMMELD

Tädike Schröder
LII TEDRE

Pretty Wummen
CARITA VAIKJÄRV

Ingolf Kamp-Bornhofen
TAMBET SELING

Jayashree Lohse
FATME HELGE LEEVALD

Horst Klotz
PRIIT LOOG

Hajo Zeisig
INDREK TAALMAA

Astrid Aufderhöhe
IREEN KENNIK

Kaheksa autorit

Die Acht ehk Kaheksa on autorite kooslus, kuhu kuuluvad kaheksa Saksa populaarset krimikirjanikku: Peter Godazgar, Kathrin Heinrichs, Carsten Sebastian Henn, Jürgen Kehrer, Tatjana Kruse, Ralf Kramp, Sandra Lüpkes ja Sabine Trinkaus. Eestis on nad pea tundmatud, kuid oma kodumaal väga menuskad autorid, kes on avaldanud kümneid kriminaalromaane ja sadu jutustusi ning elatuvadki kirjanikuametist.

2013. aasta suvel otsustasid seni eraldi kirjutanud menuautorid eksperimendi korras välja mõelda ja kirja panna ühise kriminaalromani. Ja nii juhtuski, et kaheksaks päevaks said Ida-Saksamaal ühes üksildases Poola piiri äärses villas kokku kaheksa kirjutavat inimest, kaheksa erinevat stiili ja kaheksa temperamenti. Kaheksa tuhat kaheksasada kaheksakümmend kaheksa ideed hiljem oligi trüki valmis Die Acht'i esimene romaan nimega „8“.

Ühine kirjutamiskesperiment oli põnev ja lõbus, valminud romaan oli lugejate seas üpris menuskas ning nii kohtusid kaheksa autorit 2016. aasta suvel

uuesti, seekord Saksamaa läänepiiril Eifeli kõrgustiku vaikes külakeses. Iga kirjanik võttis kaasa oma kriminaalromaanide peategelase ning üheskoos asuti lahendama järjekordset mõrvajuhtumit. Kaheksa päevaga valmis koomiline kriminaalromaan „Desserdiks kaheksa laipa“ („Acht Leichen zum Dessert“).

Kahe ühiselt kirjutatud romaaniga oli krimilaagrite traditsioonile korralik alus pandud ning juba 2018. aasta suvel kogunesid kaheksa autorit Reinimaal, Kamp-Bornhofenis asuvas külalistemajas Gast. Seekord otsustati suvise krimi-laagri käigus katsetada ühise näidendi kirjutamist ja nii said autoritest kaheksaks päevaks ka lavastajad, rekvisiitorid ja näitlejad. Külalistemaja varjulises lehtlas ühise laua taga istudes mõeldi koos välja tegelased, lavapilt ja hoogne ning humoorikas tegevustik, mille mõjuvust katsetati stseene üksteisele ette mängides. Kaheksa päeva pärast oligi valmis krimikomöödia „Hotell laibaga“.

5 fakti bakteritest

- ★ Kui võrrelda kätel olevat mikroobide hulka Eesti ja Euroopa elanike arvuga, siis elutseb näiteks sörmeküüne all neljakordse Eesti rahvaarvu jagu mikroobe ja sörmuse all kogu Euroopa Liidu liikmesriikide elanike arvu jagu ehk 492 miljonit mikroobi.
- ★ Sinu kontorilaual on 400 korda rohkem baktereid, kui tualetis prilli-laual.
- ★ Muidu nii tervislikuks peetavat mett ei ole soovitatav anda alla aastastele lastele, sest mesi sisaldab *clostridium botulinum*'i bakterit, mille eritav toksiin võib imikute veel väljaarenemata seedekulglast tekitada ränka toidumürgitust ehk botulismi.
- ★ Šveitsi teadlased viisid läbi uuringu, et teha kindlaks, kas oleks hügieeniline uurida koeri ja inimesi samas MRT-skänneris. Selleks võrreldi bakterite kogust ja liike meeste habemetes ja koerte kasukas. Üllatuseks selgus, et meeste habemetest võetud proovides oli bakterite kogus oluliselt suurem kui koerte kaelapiirkonna karvastikus. Lisaks leiti, et haigusi tekitavaid baktereid esineb sagedamini inimese habemes kui koera kasukas.
- ★ Iga inimese kehas elab 1-2,26 kilogrammi baktereid, mille hulgas on nii kasulikke kui ohtlikke mikroorganisme. Kuigi tavaliselt pälvivad meie suuremat tähelepanu kõikvõimalikud haigusi tekitavad bakterid, ei tohi siiski unustada, et on päris palju selliseid baktereid, mille eksisteerimine inimkehas on meie heaks terviseks ja eluspüsimiseks ülivajalik.

5 fakti punasest

- ★ Esimene värv, mida vastsündinud umbes nädalakahesena eristama hakkavad, on punane. Järk-järgult lisanduvad teised värvid ning kogu värvispektri nägemisvõime areneb välja viiendaks elukuuks.
- ★ Durhami ülikooli antropoloogid leidsid 2004. aasta suveolümpia tulemuse analüüsides, et punast riietust kandvad sportlased olid võistlustel edukamad kui näiteks sinises dressis võistlejad.
- ★ Punasel värvil on oma mõju ka eksamite või testide sooritajatele – punase värvi nägemine enne olulist eksamit või näiteks IQ-testi mõjutas tulemuse negatiivselt. See võib olla seotud asjaoluga, et testitavad seostavad punast vigade ja läbikukkumisega (meenutagem kooliaegseid kontrolltöösid, mida õpetajad punase pliatsiga parandasid-hindasid) ning selle nägemine mõjutab alateadlikult nende enesekindlust.
- ★ Erinevalt üldlevinud arvamusest ei ärritu härjad punase värvi peale – härgade silmades on vaid kaks värvireseptorit ning nad suudavad eristada üksnes sinist, rohelist ja kollast. Küll aga ärritavad härgi järsud liigutused.
- ★ Punane on selgelt seotud ka seksuaalse külgetõmbavusega. Rochesteri ülikooli psühholoogid viisid läbi katseid, kus meestele näidati erinevat värvi rõivastes või raamides naiste fotosid ja vastupidi. Selgus, et nii mehed kui naised pidasid kõige külgetõmbavamaks neid vastassoo esindajaid, kes kandsid punaseid rõivaid või kelle fotod olid raamistatud punasega.

5 fakti õnnest

- ★ Bhutani kuningriigis ei mõõdeta riigi edukust mitte sisemajanduse koguprodukti, vaid inimeste õnnetunde järgi. Mõõtmiseks kasutatakse rahvusliku koguõnne indeksi – kontseptsiooni, mis asetab rahva heaolu tähtsaimale kohale riigi poliitikas. Riiklik õnneprogramm juurutati 1970ndatel aastatel ning alates 2008. aastast on rahvusliku koguõnne saavutamine ja hoidmine valitsuse eesmärgina sätestatud ka Bhutani konstitutsioonis.
- ★ Me kõik teame, et õnnetunne paneb naeratama, aga see toimib ka vastupidiselt – naeratamine põhjustab õnnetunnet!
- ★ Reisimine, õigemini reisiplaanide tegemine teeb õnnelikuks – Hollandi teadlaste uuringust selgus, et inimeste õnnetase on kõrgeim siis, kui nad teevad reisiplane ja see mõju ulatub kuni 8 nädalani enne reisi. Reisilt naastes langeb õnnetase üsna kiiresti samale tasemele, mis oli enne plaanide tegemist.
- ★ Teiste aitamine teeb inimese õnnelikumaks. Õnnelikkuse uurijate väitel piisab nädalas 2 tunni ehk aastas 100 tunni teistele pühendamisest, et kasvatada tublisti ka enda õnnetunnet.
- ★ Küllap on kõik tundnud, et õnnetunne sõltub ilmast. Jaapanis Osaka ülikooli tudengite seas 17 kuud väldanud uuringust aga selgus, et tunduvalt rohkem kui sademed, pilvisus või päikesepaiste mõjutab meie õnnetaset õhutemperatuur – kõige õnnelikumad olid vaadeldavad siis, kui välistemperatuur oli 13,9 °C.

5 fakti alkoholist

- ★ Kuigi tundub, et külmaga napsi võttes hakkab kehal soojem, siis tegelikult toimub vastupidine: alkohol alandab kehatemperatuuri. Keha reageerib külmale veresooni nahapinnast kaugemale viies, alkoholi tarbimisel aga hakkavad veresooned laienema ning veri voolab nahpinna ligidal, kus asuvad peamised külma- ja kuumaretseptorid. See ongi põhjus, miks tunneme „külmarohtu“ võttes, et meil hakkab soe, kuigi tegelikult jahtub keha kiiresti maha.
- ★ Pärast joomist kulub alkoholil vaid 6 minutit, et jõuda ajju.
- ★ Alkoholi tarvitamine suurendab vähiriski. Pudel veini nädalas kergitab meeste vähiriski sama palju kui 5 sigareti tõmbamine, naiste puhul aga sama palju kui 10 sigareti suitsetamine. Meestel kasvab iseäranis soole-, maksa- ja söögitoruvähi tekkimise tõenäosus, naistel rinnavähi tekkimise oht.
- ★ Kultuuril on märgatav mõju alkoholitarbimisele. Teadlased uurisid perekondlikku alkoholitarbimist Itaalias ja leidsid, et neil itaallastel, kes kasvasid üles peredes, kus perekondlikel söömaegadel tarvitati alkoholi, on väiksem tõenäosus alkoholi kuritarvitamiseks hilisemas elus.
- ★ Alkohol hävitab närvirakke ning nagu selgus Prantsusmaal läbi viidud uuringust, on alkoholi tarbimine üheks suurimaks riskifaktoriks dementsuse tekkimisel.

5 fakti loomakaitsest

- ★ Igal aastal sureb maailma laboratooriumites läbiviidavates katsetes rohkem kui 115 miljonit looma – nii hiiri, rotte, koeri, kasse, küülikuid, ahve, linde kui teisi liike.
- ★ Tõuaretuse ja geneetiliste manipulatsioonide tulemusena on 90 protsendil lihatootmiseks aretatud broilerkanadest raskusi kõndimisega.
- ★ Lastepsühholoogid on leidnud, et tsirkusloomade etteastete nägemine loob lastele loomadest vale kujutluspildi ning selle tulemusena võivad nad hakata loomade vägivaldset kohtlemist loomulikuks pidama.
- ★ Sinu jopekrael olev karusnahariba võib pärit olla kiisu või kutsu seljast. Kasside ja koerte nahad on Hiina karusnahatööstuses täiesti tavalised – karusnaha saamiseks aretatakse või püütakse Hiina tänavatelt ligikaudu 2 miljonit kassi ja koera ning on teada mitmeid juhtumeid, kus kasside ja koerte nahad müüakse maha valesiltide all.
- ★ Maailma esimene loomakaitseselts loodi Londonis 1824. aastal. Seltsi asutamise aluseks oli 1822. aastal Suurbritannia parlamendile esitatud ettepanek kehtestada seadus, mis kaitseks kariloomi, hobuseid ja lambaid inimese vägivald eest. 1832. aastaks oli loomakaitse juba nii tugeva kandepinnaga, et Briti kohus määras 181 inimesele vanglakaristuse loomade julma kohtlemise eest.

lavastusjuht Andrus Jõhvik
pealavameister Kaido Päästel
vanem-lavameister Ando Loosaar
lavameistrid Lauri Allikas, Fred Laur, Jaan Laur,
Janek Lipponen, Sergei Peetso
dekoratsioonide valmistajad Kaido Päästel, Viljar Viik
butafoor-dekoraator Kaido Torn
tekstiilide värvija Anu Heinsalu-Diževski
kostüümiala juhataja Ester Kasenurm
kostüümide õmblejad Urve Kasenurm, Urve Enne,
Epp Mõts
grimmiala juhataja Ivi Smeljanski
grimeerijad Sirle Teeäär, Karina Pajunurm
kostümeerijad Kärt Tähtse, Kairi Öisma
inspitsient-rekvisiitorid Anu Hövel, Astrid Kivila,
Silja Koppel
heliala juhataja Siim Rohtväli
helimeistrid Tarmo Jürgens, Janek Vlassov
valgusala juhataja Margus Vaigur
valgusmeistrid Kasper Jürimäe, Jaan Laur,
Ivar Piterskihh
videoala juhataja Argo Valdmaa
videomeister Elar Palmiste
muusikajuht Feliks Kütt
turundus- ja kommunikatsioonijuht Mari-Liis Pärn
trupijuht Aigi Veski
peaadministraator Ain Miilberg
haldusjuht Kaido Lüll
dramaturgid Anne-Ly Sova, Ott Kilusk
peakunstnik Liina Unt
loominguline juht Ingomar Vihmar
teatrijuht Roland Leesment

Plakati foto tegi Danel Rinaldo
Kava koostas Anne-Ly Sova ja kujundas Ilona Rääk

Teatri toetajad ja koostööpartnerid:

Näidendi õigusi vahendab
Eesti Teatri Agentuur

SA Endla Teater 109. hooaeg
Keskväljak 1, Pärnu 80010
kassa 442 0666, info 442 0667
www.endla.ee